

בריטב"א ובר"ן בשם הגאונים). ולפירוש זה, הלימוד ממלאכת המשכן למלאכות שבת הוא גם ממלאכת הקרבנות, ולא רק ממלאכת בניית המשכן או נשיאתו (אגלי טל, פתיחה, ו, וראה גם בהביאורים לעיל מט, ב ד"ה כנגד, ולעיל על, א ד"ה אבות).

וּבְמִרְפָּקוֹ - בבית השחי (רש"י, וריטב"א בדעת; רמב"ן; רשב"א). ויש שפירשו, במה שנקרא בזמננו מרפק [הפרק האמצעי שבזרוע] (תוס' ד"ה במרפק; רע"ב, ג). ולפירוש זה, דוקא כשנשא את המשא בזרועו, כגון שהניחו כנגד המרפק וכפף זרועו עליו, אבל אם תלה כלי במרפק, נחשב דרך הוצאה וחייב (ע"פ ריטב"א ותוס' י"ט שם). ■ להלכה, כל הדינים שבמשנה נפסקו להלכה (רמב"ם שבת יב, יב-ג).

גְּמָרָא. הַמוֹצֵיא מִשְׂאוֹ לְמַעְלָה מְעַשְׂרָה טְפָחִים חַיִּיב, ואפילו עמד והחפץ בידו למעלה מעשרה במקום פטור, חייב, שכיין שגופו נח על הקרקע, החפץ נחשב כמונח למטה מעשרה (ש"ע הרב שמו קו"א א, וחו"א או"ח סב, יט א, בדעת רש"י ד"ה המוציא). ויש שפירשו, דוקא אם הניחו למטה מעשרה, אבל אם עמד והחפץ בידו למעלה מעשרה פטור, מפני שהחפץ מונח במקום פטור (תוס' עירובין לג, א ד"ה והא, וראה ש"ע הרב שם; וראה משנ"ב שמו, ח שנחלקו הפוסקים בהניח בידו חבירו למעלה מעשרה, וראה קהלות יעקב שבת א).

ודוקא המעביר חפץ ארבע אמות ברשות הרבים למעלה מעשרה חייב, אבל המעביר חפץ מרשות היחיד לרשות הרבים למעלה מעשרה, פטור, מפני שלא הניחו בקרקע למטה מעשרה (ריטב"א עירובין לג, א בשם ר"י, וחו"א או"ח שם, בדעת). ויש אומרים שחייב (חו"א שם, בדעת תוס' להלן קב, א ד"ה הוציא; ריטב"א עירובין שם), ואע"פ שלמעלה מעשרה הוא מקום פטור, כיון שהחפץ מונח בידו, הרי הוא כמונח בין רגליו למטה מעשרה (ריטב"א שם).

ואע"פ שכבר שנינו שהמוציא על כתיפו חייב, והרי המשאוי שעל כתיפו הוא למעלה מעשרה, הגמ' מחדשת שאפילו אם החפץ בידו ואינו מונח על כתיפו, המוציא למעלה מעשרה חייב (רש"י), שכיין שלמדנו מהמשכן שהמוציא על כתיפו חייב, והוצאה שבכתף היא טפילה להוצאה ביד שהיא עיקר הוצאה, ממילא למדנו שאף המוציא ביד למעלה מעשרה חייב (מאירי). ויש שפירשו, שהגמ' מחדשת שחייב אפילו אם אין מקצת המשאוי למטה מעשרה, אלא כולו למעלה מעשרה (ר"ן; וראה פירוש נוסף במגיד משנה שבת יב, יב, בדעת הרמב"ם שם).

גֻּבְהָן שָׁל לְיוֹיִם עֶשֶׂר אַמוֹת - וכל שבט לוי במשמע (ריטב"א בדעת רש"י). ויש שפירשו, שהלויים שנבחרו לפרוש את המשכן, היו גבוהים עשר אמות (מאירי; וראה רשב"א בשם רה"ג).

ומשה רבינו שעבד במשכן בשבעת ימי המילואים, אע"פ שגובה המשכן היה רק עשר אמות, יש לומר שהתכופף קצת בשעת העבודה (שיטמ"ק מהד"ה הרב אילן בכורות מד, א, בשם תוס' חיצוניות). ויש שדחה תירוץ זה, שהרי לפני מלך בשר ודם אין נושאים כן, וכל שכן לפני הקב"ה (ע"פ מושב זקנים [לבעלי התוס'] שמות כ, א).

אִישְׁתַּחֲוֶה דְּלְמַעְלָה מְעַשְׂרָה הָהוּ קָאֵי - שהטבעות שבדי הארון קבועים בהן, היו קבועות בזוויות העליונות הארון, סמוך לכפורת (ראה רש"י שמות כח, יב), ויש שסובר שהטבעות היו קבועות בזוויות התחתונות של הארון (רמב"ן שמות שם), ולדעתו בארון הברית שבו היו הלוחות לא שייך לומר בו 'כל טונא' וכו', מכיון שלא שייך בו כובד, שהיה נושא את נושאי, אבל בגמ' כאן מדובר על הארון שבו היו שברי הלוחות, והטבעות היו קבועות בו בחלקו העליון, וארון זה לא היה נושא את נושאי (חתם סופר כאן).

בְּנִסְכָּא - בחתיכות ארוכות של כסף, וכל זמן שמקצתן בפנים, לא קנה (רש"י). וכעת הגמ' חוזרת בה מהתירוץ הקודם (לעיל צא, ב) שמדובר שהוציאו דרך שוליו, אלא אפילו הוציא פי הכיס תחילה אינו חייב משום גניבה עד שיוציא את כל הנסכא, ואיסור שבת ואיסור גניבה באים כאחד (תוס' ר"ד; ריטב"א). ויש שפירשו, שהגמ' לא חוזרת בה מהתירוץ שהוציאו דרך שוליו, משום שאילו הוציאו דרך פיו, קנה את מקצת הנסכא שהוציא, וחייב עליו משום גניבה, ואיסור גניבה קדם לאיסור שבת (מאירי לעיל צא, ב, דבר אברהם א כא, יג בדעתו). ■ להלכה בדין הגונב כיס, ראה ביאורים לעיל צא, ב.

וְשִׁנְצִין אֲנִידֵי מְנֹאֵי - ואפילו אם הוציאו דרך פיו, השנצין שבשולו הכיס נשארו בפנים, ואיסור גניבה קדם לאיסור שבת (תוס' ר"ד, וראה פירוש נוסף ברשב"א ובריטב"א).

אֵיפּוּף - את דברי אביי ורבה לגמרי, ולאביי ביד פטור ובכלי חייב, ולרבה ביד חייב ובכלי פטור (ריטב"א בדעת רש"י; רמב"ן בשם יש מפרשים; רשב"א בשם יש מפרשים; מגיד משנה שבת יג, ו, בדעת הרמב"ם שם). ויש שפירשו, שיש להפוך את דברי אביי ורבה לגבי כלי בלבד, ולאביי בין ביד ובין בכלי חייב, ולרבה בין ביד ובין בכלי פטור (רמב"ן בשם יש מפרשים; רשב"א בשם יש מפרשים; ריטב"א בשם ר"י).

הָתָם לְמַעְלָה מִשְׁלֹשָׁה וְכוּ' - במשנה ש'פפש בעל הבית את ידו לחוץ וכו' פטורין, מדובר שידו היתה למעלה משלשה טפחים, ואע"פ שאגד גופו אינו נחשב אגד, פטורים, מפני שהחפץ לא נח ברשות הרבים (רש"י; תוס' ד"ה התם). ויש שפירשו, שגם כאשר החפץ למעלה משלשה, נחשב כמונח ברשות הרבים, אלא שסובר רבא שבאופן שהחפץ למעלה משלשה, אגד גופו נחשב אגד, שכיין שנמצא בידו שנגררת אחר גופו, היד מבטלת את שם רשות הרבים, ונחשב שהחפץ מונח במקום שגופו נמצא בו, ולא ברשות הרבים. אבל כשהחפץ למטה משלשה, אין אומרים אגד גופו אגד, כיון שאין היד מבטלת את שם רשות הרבים, וגם כאשר אווזו את החפץ בידו, החפץ נחשב כמונח ברשות הרבים (ע"פ תוס' שם בשם ר"י, וש"ת חו"א תכ בדעתו, וראה גם חו"א או"ח סב, ח). ■ להלכה, מי שהיה עומד ברשות אחת ופשט ידו לרשות שניה וחפץ בידו, ונטלו אחר ממנו, או שנתן אחד לידו חפץ והחזיר ידו אליו, שניהם פטורים, שזה עקר וזה הניח. במה דברים אמורים, כשהיתה ידו למעלה משלשה, אבל אם היתה ידו בתוך שלשה סמוך לארץ, נחשב כמי שהניח את החפץ בארץ וחייב [כדעת רבא, וראה ביאורים לעיל (ד"ה איפוף) (רמב"ם שבת ג, ה-ו)].

מְשֻׁנָּה. הקדמה: משנה זו באה לבאר שההוצאה המחייבת בשבת היא רק הוצאה כדרך שרגילים להוציא.

עַל כִּתְפֵּיו - שמהוצאה שבמשכן נלמד שהוצאה בכתף נחשבת דרך הוצאה (מאירי). ויש שפירשו, שמהוצאה שבמשכן נלמד שהוצאה בכתף נחשבת מלאכה, וגזירת הכתוב היא שחייבים עליה אע"פ שאינה דרך הוצאה (פני יהושע בדעת רש"י, וראה שפת אמת).

שָׁכַן מִשָּׂא גְּנֵי קָהָת - שנשאו את המשכן בכתפיהם, ומכאן שהמוציא על כתיפו חייב. והמוציא בימיו ובשמאלו חייב, מפני שכן דרך הוצאה (רש"י). ויש שפירשו, שכל אופני ההוצאה האלו היו במשכן בקרבנות שנשא אלעזר הכהן, בימיו ובשמאלו נטל את שמן המאור ואת שמן המשחה, בחיקו נטל את הקטורת, ובכתף נטל את המנחת חביתין (ירושלמי שבת י, ג, הובא ברש"י